

МЕНИҢ ОТАНЫМ!

Маңғыстау облысы, Маңғыстау ауданы,
Шетпе селосы, Алышын Меңдалыұлы
атындағы орта мектептің
2 сынып оқушысы Манарбекұлы Рауан
Жетекшісі: бастауыш сынып мұғалімі
Шамшадиева Эльмира

Менің Отаным Қазақстан. Менің астанам - Нұр-Сұлтан қаласы. Ол үлкен қала. Қазақстанда өте әдемі қалалар бар. Біз көп ұлтты мемлекетпіз. Біз басқа мемлекеттермен доспыз Менің елімнің табиғаты көркем. Онда қалың ормандар мен терең көлдер, өзендер бар.

Мен өзім туып өскен ауылым Шетпені мақтан етемін. Ауылымыздың іргесінде Отпантау, Шерқала деген тарихи жерлер бар. Қаламыз, орталығымыз – Ақтау қаласы. Каспий теңізімен мақтанамыз. Онда балықтың түрі бар.

Мен туып өскен ауылымды мақтан етемін!

АЯУЛЫ МЕНИҢ АНАШЫМ

Маңғыстау облысы, +Маңғыстау ауданы, Шетпе селосы
Алышын Меңдалыұлы атындағы орта мектептің 2 сынып оқушысы
Еркінұлы Ахмедияр
Жетекшісі: бастауыш сынып мұғалімі Шамшадиева Эльмира

Ана- әлемдегі ең асыл, әрі ардақты жан. Оның шуақты жүзі мейірімге, нұрға толы. Ана бір қолымен бесікті тербетсе, бір қолымен әлемді тербетеді. Яғни, сәбиі үшін ештеңеден аянып қалмайды. Түн ұйқысын төрт бөліп, кірпік қақпай перзентінің амандығын тілеп өтеді. Сол себепті әр адам өз анасын құрметтеуге, қадірлеуге тиіс.

Бұл дүниеде ананың аялы алақанынан артық не бар. Сондықтан да мен өз анамды өте қатты жақсы көремін. Мен үшін одан асқан асыл адам жоқ.

Менің анам әлемдегі ең сұлу, ақылды, мейірімді, ақ жарқын жан. Ол мен үшін ең қымбат, әрі ең ерекше тұлға.

Оның әрбір сөзі алтынмен тең. Әлемдегі әр бала өз анасын құрметтеуге міндетті.

Біз аналарымыздың көңіліне кірбің түсірмеуге, айтқан тілін алуға, мақтаншы болуға тиіспіз.

Мен анамды әрқашан құрметтеп, сыйлаймын. Анамды әрдайым аялап, қадірлеп өтемін.

Анам менің анашым,
Сен әрқашан панасың,
Нұрлы жүзің жарқырап,
Қуанып шаттанасың.

КӨКТЕМ

Маңғыстау облысы, Маңғыстау ауданы, Шетпе селосы, Алышын Меңдалыұлы атындағы орта мектептің 3 сынып оқушысы
Жәнібекұлы Бағылан
Жетекшісі: Ақмолдина Айзада

Міне, көптен күткен көктем мезгілі де келіп жетті. Күн де ұзарып, балақайлар ойынға қанықты. Табиғат - Ана оянып, жер бетіндегі барлық тіршілік иелері жанданды. Жәндіктер мен хайуанаттар қысқы ұйқыдан оянып, тіршілігін бастады.

Жарқын да шуақты күннің көзі молайып, барлық адамға қуаныш сыйлайды. Жыл құстары тізбектеле оралып, жер бетіне көк шықты, жеміс ағаштары бүр жарды.

Көктемгі еңбек қызу үстінде. Барлық аулада тазалық жұмыстары басталып, көшеттер отырғызылады, егін салынады. Көктемнің сұлулығы мен ерекшелігі міне осында. Мен көктем мезгілін ерекше ұнатамын.

КІТАП-ЖАН АЗЫҒЫ

Маңғыстау облысы, Маңғыстау ауданы, Шетпе селосы
Берекет Жұмалиев атындағы орта мектебінің
4 сынып оқушысы Асылбек Айкерім
Жетекшісі: бастауыш сынып мұғалімі
Беккожина Бакыт Жангирхановна

Кітап сарқылмас рухани қазына, білім кітап арқылы беріледі. Біз кітаптан білім аламыз. «Кітап – білім бұлағы» демекші кітапты көп оқыған адамның жүзі жарқын болады. Оқығанды түсіндіре алуымыз керек. Әр сөздің мағынасын жете ұғынып, нақты, дәл айта алу – әр адамның міндеті. Кітапханаға барғанда кітапты дұрыс таңдау, әр баланың талғамына сай кітапханашы кітапты таңдап беру қажет.

Кітапты ұқыпты ұстап, жүрегіне жағатын сөйлемдерді қойын дәптерге жазып жүрген абзал. Кітап оқыған бала-зере, сауатты, тіл орамды болып өседі. Тіл байлығымыз даму үшін көркем әдебиеттерді көп оқуға тиіспіз. Сондықтан кітапты көп оқиық, достар!

АРДАҚТЫ АНАШЫМ

1 сынып оқушысы Рахметов Құрмет
Жетекшісі: бастауыш сынып мұғалімі
Беккожина Бакыт Жангирхановна

Дүниедегі ең жұмсақ нәрсе, ол – анамыздың аяулы алақаны. Мен анамның қалауын әрқашан орындаймын. Себебі ол маған ешқашан жамандық тілемейді. Көзіне мейір тұнған сол бір аяулы жан қазіргі күнге дейін мені бағып-қағады. Ал мен келешекте анамды асырап, маған бола тер төккен күндерін ақтап, ол үшін мен де аянбай еңбек еткім келеді. Ол үшін сабағымды жақсы оқимын. Жоғары оқу орнында білім алып, жақсы мамандық иесі боламын. Содан кейін анашыма көмек жасап, жұмыс істетпеймін. Дүниедегі ең керемет те, ең сұлу да – аналарымыз.

ҰЛАҒАТТЫ ҰСТАЗ БЕЙНЕСІ

*Маңғыстау облысы, Маңғыстау ауданы, Шетпе селосы
Берекет Жұмалиев атындағы орта мектебінің
6 сынып оқушысы Бегешова Самалбике
Жетекшісі: қазақ тілі мен әдебиеті пәні мұғалімі
Мұратбаева Рысқұл Жүсіпқызы*

«Мұғалім – мектептің жүрегі, ол күннің құдіретті сәулесі секілді», -деп К.Д.Ушинский айтпақшы, қандай заманды бастан өткерсек те, өзгермейтін, бағасы ешқашан арзандамайтын бір ұлылық бар. Ол – ұстаз әлемі, ұстаз ұлылығы. Ел баласының қамын жеп, сәулелі жұлдыз іздеген жандар шоғыры сонау Ыбырай, Ахмет сынды ұлт тарландарының тұсында-ақ: «Қараңғылық жойылсын!», -деп ұрандап, байтақ қазақ даласын білімі көлеңкеліктен құтқарудан басталған. Надан молданың шыбығынан арылып, нұрлы жолдың көші басталысымен қазақ сахарасына «Ұстаз» түсінігі кеңінен тарай бастаса керек.

Заманауи түсінікке салсақ, «Мұғалім», «Ұстаз» сөздерінің түсінігі өзгеше ажыратылады. Иә, ол – шындық, кез келген білімді адам мұғалім бола алады, ал ұстаз атану – екінші біріне беріле салмайтын қасиет. Ұстаз болу – тұла бойдағы ұстаздықтың нәтижесі, ал ұлағатты ұстаз деп кімді атаймыз? Ел баласының ертеңін ойлаймын деп, өз баласының жанына терең үңілуге уақыт таппайтын, алтын басына ақ түсірген жанды ұстаз деп тануға болады.

Ұстаздықтың бірінші сипаты – батыл бейне. Шәкірт санасына үлкен із қалдыру үшін, ең алдымен білім керек. Көкіректе ой самсап тұрғанымен, оны жеткізетін сана болмаса, ұстаз дәрісі далаға аққан судай емес пе?

Екінші сипаты – білімді жан. Әр баланы өзінің баласынан кем көрмей, нұрлы жүзбен бауырына басқан мұғалім ғана шәкіртке сүйікті жан бола алады. Бала тағдыры тек жарқын сәттерден емес, ағаттықтардан да тұрады. Өз шәкіртінің әр ісіне байыппен қарап, бала тілін таба білу арқылы оқушы қателігінің сырынғт ұғынуға болады. Бұл – ұстаздың үшінші сипаты.

Әрқашан ұлағатты ұстаздар өмір жолымызда мол жолықсыншы!

ДОБРОТА СПАСЕТ МИР

*Маңғыстау облысы, Маңғыстау ауданы, Шетпе селосы
Берекет Жұмалиев атындағы орта мектебінің
8 сынып оқушысы Сулейменов Даулетжан
Жетекшісі: орыс тілі мен әдебиеті пәні мұғалімі
Серикова Гулшат*

Доброта-это очень прекрасное качество, которым должен обладать человек. Добрые люди всегда окажут помощь тому, кто в ней нуждается. Были время, когда люди делились последним куском хлеба. Люди сдают кровь, чтобы помочь больным в тяжелую минуту. Вот это настоящая доброта.

В последнее время все меньше и меньше людей, обладающих добротой. Некоторые люди безразлично относятся к проблемам и бедам других людей. Они заняты своими делами, своими заботами. Телефоны, компьютеры заменили наше человеческое общение. Компьютер сделал нас зависимым, поэтому необходимо чаще задумываться над этим.

Доброта делает людей счастливыми. Чем больше мы делаем добра, тем мы становимся счастливее. Если каждый из нас делает хоть чуть-чуть, всем от этого будет лучше. Если мы замечаем на улице лежащего пьяного человека, остановится хоть один человек, взглянет ему в лицо, и другие люди начинают подходить предлагать помощи. Значит, добро имеет свойство распространяться, добро согревает наши души.

Добрый человек не пройдет равнодушно мимо бездомной собаки или котенка, он обязательно их кормит. Если нет еды, он приласкает животное. Животным в первую очередь нужна ласка, забот и внимание. Мир так устроен: делаешь добро, оно возвращается к тебе.

За добро не нужно ждать благодарности. Так сказал великий Омар Хайям: «Если ты за добро благодарности ждешь, ты не даришь его- ты его продаешь». Совершать добрые дела так приятно. Добро – это волшебная сила, которая борется с жестокостью и равнодушием.

Я уверен, что каждый из нас может попасть в тяжелую ситуацию. В добре нуждается все, не только люди. Добро нужно животным и растениям, воде, Земле.

Мир без добра-это не мир. Поэтому человек не может жить без добра. Жизнь без добра будет злой и жестокой. Недаром народная пословица гласит: «Твори добро, и оно к тебе вернется». Я уверена, что не красота, а именно доброта спасет мир!»

Жизнь так коротка, поэтому как сказал русский писатель А.П.Чехов: «Спешите делать добре дело!»

ҚОЛӨНЕРДЕ ЖҮНДІ ПАЙДАЛАНУ

*Маңғыстау облысы, Маңғыстау ауданы, Шетпе селосы
Берекет Жұмалиев атындағы орта мектебінің
6 сынып оқушысы Бейнеубайқызы Ақсымбат
Жетекшісі: технология пәні мұғалімі
Құлмурзаева Баршагуль Бухарбаевна*

Қазақ қолөнерінде пайдаланылған негізгі шикізат түрі — жүн. Оның табиғаттық қасиетіне зер салып, тиімділігі мен күнделікті тұрмыста қолайлы жақтарын қарастыра отырып, әдемілік жағына да көңіл бөлінді. Бүгінге дейін дәстүрлі қолөнер түрі – киіз басу.

Бұл көне заманнан бері әйгілі. Бұрын киізді қара немесе ақ түсті етіп басқан, соңғы кезде оюлап басу кеңінен тарап кетті. Жүннің пайдалы да, сонымен қатар зиянды жақтары да бар. Жүннен жасалған бұйым, әрине, жылы, төзімді келеді. Ал гигиена тұрғысынан қарағанда – шаң, ауа өткізгіштігі төмен. Бірақ қазақтың киіз басу өнері жойылған жоқ.

Киіз ерте кезден қазақ тұрмысында киіз үй мүлкінің бірі болып есептелсе, қазірдің өзінде де маңызы жойылған жоқ.

Киіз – арнаулы қарапайым өрнек арқылы ерекше түр салынып, ал өнбойына бір миллионға жуық жіп тіндерін кетіріп өте тығыз тоқылатын аса бағалы бұйым. Жазбаша ескерткіштерге қарағанда, бұрынғы замандарда киіз үйдің ішінен ұстап, еденіне төсеумен бірге, киізді киіз үйдің туырлық пен үзігі орнына да жапқан.

Киіздің үй тұрмысында ұзақ тұтынылуы, оның өте беріктігі мен төзімділігіне байланысты болса керек. Өйткені, киізді тұтынуға төзімді, оңайлықпен тозбайтын, жыртылмайтын, шаң-тозаңнан тез тазартылатын, ылғалдық пен құрғақшылықты елең қылмайтын аса бағалы мүлік.

ӘЖЕ ӘЛДИ – ӘЛЕМДЕГІ ӘДЕМІ ӘН

*Маңғыстау облысы, Маңғыстау ауданы, Шетпе селосы
Берекет Жұмалиев атындағы орта мектебінің
8 сынып оқушысы Бегешова Самалбике
Жетекшісі: қазақ тілі мен әдебиеті пәні мұғалімі
Жусупова Бибиғұл Талапбаевна*

Әже - әлемдегі ниетті абзал, ең мейірімді жан.

Алғашқы ойымды әже мен немере арасындағы үзілмес сезімнен бастағым келеді. Ол құдіретті сезімді айтып жеткізу қандай керемет десеңші! Осы ардақты әжелер жайлы талай ақын жыр толғады. Бұған дәлел ретінде:

Әже, сен бірге жүрсің меніменен,

Өліге мен өзіңді телімегем, - деп Мұқағали ақын сағынған асыл әжесіне сырлы сезімін жырмен шебер өрнектелген. Бұл сөзден әжесінен айырылса да, немеренің сарқылмас сағынышы мен махаббаты сезіледі. Әжесінің бұл дүниеде жоқ екендігін білсе де, оны өлді деуге жүрегі қимайды.

Ақын Қадыр Мырза Әлиде әжесіне жыр арнап:

Асыл әжем, ғасыр әжем, аңсаған.

Сағыныш сары ормандай самсаған.

Әке болып жүргенімді ұмытып,

Әлі күйге еркелеймін мен саған,- деп сезім жылуын, сүйіспеншілік сезімін жеткізген. Өлеңмен де, өмірмен де бүкпесіз қауышып, әжесін шексіз сүйген ақындар жүрегінің сарғайған сағынышы мендегі әжеме деген ыстық сезіммен астасып жатқандай!

Иә, әркімге де әже қымбат. Менің бар еркелігімді көтеретін әжемді жанымдай жақсы көріп өстім. Кішкентай кезімде әжемнің ертегісін естімей ұйқыға кетпеуші едім. Ешкімге айтпаған сырымды соған айтам, жұбанышты содан табамын. Міне, әже мен немере арасындағы үзілмес сезім деп осыны айтар едім.

Қазақ отбасында әженің орны ерекше болып саналады. Әже - өмірдегі ең ардақты да асыл адам.

«ЖЕТІ ЖҰРТ КЕЛІП, ЖЕТІ ЖҰРТ КЕТКЕН» КИЕЛІ МЕНІҢ МАҢҒЫСТАУЫМ!

*Маңғыстау облысы, Маңғыстау ауданы, Шетпе селосы
№7 мектеп-лицейінің 8 сынып оқушысы Танжарбаева Арай
Жетекшісі: география пәні мұғалімі
Сейлханова Догдырхан Жумахановна*

Қазақтың «Жеріңнің аты-бабаңның хаты» деген даналық сөзінде зор мағына жатыр. Мұны арқалы ақындарымыз С.Сейфуллин «Дүниеде әрбір бөлек жердің аты, Себеппен қойған бәрі елдің аты...»десе, ал Ж.Нәжімеденов «Мән бермеппін жер атына бұрын мен, Кездерім көп мән бермеуден сүрінген...» деп толықтыра түседі.

«Маңғыстаудың жері-тұнған тарих» немесе «оның әр тасында тарих жатыр». Сондықтан, ондағы жер-су атауларының тамыры – тым тереңде. Мұны дәлелдейтін деректер жеткілікті.

«Жеті жұрт келіп, жеті жұрт кеткен» кім-кімді де қызықтырып әкететін Маңғыстаудың жер-су аттарының әртекті болатыны бесенеден белгілі. Шындығында да, әр атау өзінше бір сыр шертеді.

Атаулар-халықтың тарихи жады,оның мұрасы. Маңғыстау халқы үшін «киелі жерлер» болып саналатын «Бекет ата», «Шопан ата», «Қараман атадан» басталатын

362 әулиеге байланысты жер-су аттары қандай қадірлі де талай аңызға арқау болған.

Маңғыстау-үш жүз алпыс екі киелі әулиенің қоныстанған мекені «Рухани жаңғыру» бағдарламасы аясында, осы қасиетті мекендерімізді жандандыру мақсатында туристік-өлкетану экспедициясын қолға алуымыз шарт. Маңғыстау мен Үстірт тарихи ескерткіштерінің үлкен бір тобын жер асты ғимараттары құрайды. Олар негінен өлкенің таулы өңірлерінде шоғырланған. Осынау объектілерді танымдық,білімдік,ғылыми және өзгеде мақсаттарға пайдалануға бағытталған туристік-өлкетану жобаларының, тарихи-мәдени сәулет объектілерімен байланысы туризмінің алуантүрлілігіне ықпал етеді. Танымдық бағытқа туристерді өте қызғылықты табиғат аумақтарымен, қоршаған жерге үйлесім тапқан өткен кезеңнің мәдениеті мен тарихының ескерткіштерімен таныстыру кіреді.

Көптеген туристер Қазақстанға тек табиғатымен, елдің тарихымен танысу үшін ғана емес, сонымен бірге халық арасындағы «киелі» деп аталатын ерекше орындарға да бару үшін келеді. Ал, Маңғыстау түбегі өзінің таңғажайып табиғатымен, дүние жүзіндегі ең ірі көлі-Каспийімен, тауларымен, тарихи-мәдени ерекшеліктерімен, байлықтарымен туристерді қызықтырады.

Ұлы Жібек жолында орналасқан 362 әулиелі Маңғыстау-өзге жерлерге ұқсамайтын, қайталанбас ерекше табиғатымен, құпияға толы қорымдарымен, жер асты мешіттерімен, тарихи-мәдени ескерткіштерімен талайды таң қалдырған ғажайып өлке. Сондықтанда аңызға толы бұл өлкені «аспан астындағы мұражай» деп бекер айтпаған.

Бұл өлкеге жасалатын жорық-саяхаттың түрлерін әртүрлі дәрежедегі белсенді экскурсиялық туризмге жатқызуға болады. Сонымен бірге мұнда табиғаттағы, таудағы, судағы, жағажайдағы, т.б туристік саяхат түрлерін ұйымдастыруға болады. Бұл өлкеде туризм нысандарға жататын тарихи терең табиғаты ғажайып жерлер жетерлік. Олар Қарақия ойпаты, Шерқала, Тамшалы аңғары, Қаратау таулары, Саура аңғары, Шуманай-Айрақты алқабы т.б.

Сонымен қатар өлкеде көп тараған сәулет және тарихи ескерткіштері - Шақпақ ата, Шопан Ата, Бекет ата, Қараман ата сияқты жерасты мешіттерінің танымдық, туристік маңызы зор. Менің дүниеге келген, кіндік қаным тамған туған жерімде осы туризм нысандарының барлығы кездеседі. Маңғаз далам Маңғыстауым, қасиетім киелім! Мен сені мақтан етемін!

ТАЛАЙ АҢЫЗҒА АРҚАУ БОЛҒАН МАҢҒЫСТАУДЫҢ «АСПАН АСТЫ МҰРАЖАЙЫ»

*Маңғыстау облысы, Маңғыстау ауданы, Шетпе селосы
№7 мектеп-лицейінің 7 сынып оқушысы
Шамов Әнуар Құбайдоллаұлы
Жетекшісі: география пәні мұғалімі
Сейлханова Догдырхан Жумахановна*

Пір тұтатын бабалардың ұрпағы,
Табиғаттың мұражайы маңғаз ел!

Маңғыстау даласында көз тоймайтын таңғажайып жерлер өте көп. Сондай тарихи тереңде жатқан жерлердің бірі Қараман ата жер асты мешіті. Талайды таңғалдырып келе жатқан Қараман ата жер асты мешіті — XII-XVII ғасырларға жататын діни сәулеттің бірі. Сәулеті келіскен мешіт Ақтаудан 90 шақырым жерде орналасқан.

Маңғыстау ауданының Шетпе кентінен 35 шақырым оңтүстік батыс бағытында, Қандыбас қыстағының батысында 5 шақырым жерде орналасқан. Қараман ата жер асты мешітінің ерекшелігі — жердің астына орналасқан. Қалған мешіттер бізде тауда орналасқан. Қараман ата немен белгілі десек, баяғыда біздің ата-бабаларымыз анттасқан. Ол жерде 12-13 ғасырға тән естерткіштер бар, — дейді өлкетанушы Марат Өтесінов. Жер асты мешіті үш бөлмеден тұрады: кіреберіс бөлме, оған жалғасқан намаз оқитын зал және Қараман ата жерленген дөңгелек бөлме. Мешіт тау шатқалының төменгі қабатынан табиғи үңгірлерді пайдалана отырып, ойып жасалған. Екі бөлменің төбесінен жарық түсетін дөңгелек терезелер ойылған. Қорым мен жер асты мешіті Маңғыстаудағы киелі орындардың бірі болып саналады.

Кей зерттеушілер «Қараман ата Есен атаның баласы, Шопан атаның немересі деп жазады. Барлық жағынан ол атасына тартып, көптеген кереметтер жасаған, Шопан ата моласына барар жолда мешіт тұрғызған. Қараман ата өмірден өткен соң, мешіттің жанында жерленген. Бірақ, нақты қай жерде екені белгісіз» дейді. Ал басқа аңыздарда Қараман ата мен Есен ата Шопан атаның балалары делінеді. Қараман атаны бүкіл халық құрмет тұтқан. Ол тіпті көзі тірісінде-ақ әулие атанған жан. Адасқанда тура жолға бастап, жастарды қолдап, желеп-жебеп отырған. Қараман ата жер асты мешіті — бағзы заманнан бері ант берісіп, ақ-қараны айыратын бірден-бір қасиетті де киелі орын. Маңғыстау адайларының тағдыры шешілген тарихи жер. Сондықтан да бұл орын тарихта әділдіктің орны ретінде белгілі. Бұл жерде күні бүгінге дейін халық келіп анттасып жатады дейді Маңғыстау мемлекеттік тарихи-мәдени қорығының директоры Нұрлан Құлбаев.

Аңыздарға қарағанда Шопан-атаның баласы Исан-атадан туған Қараман-ата атасына қай жағынан да ұқсайтын құдірет иесі болған. Сол Қараман-атаның табан тіреп, алғашқы білім нәрін таратқан қасиетті орын, қазіргі оның атындағы үлкен қауым тазалық, адалдық анты өткізілетін жер болыпты. Ел мен елдің, ру мен ру арасындағы шешілмей дауға айналып бара жатқан, арты қантөгіске ұласар қиын мәселелерге осы жер тоқтау айтқан, тәубесіне келтірген. Бір-біріне кезенген найза төмен түсіріліп, қазір турап түсер қанды қылыш қынабына салынған. Өсектің өрті сөндірілген, кінәлінің бетіне қара дақ түсіп, ақтың жолы ашылған. Бірақ, бұл жерде біреу жеңдім деп тасымаған, мерейім үстем болды деп шашылмаған. Ұлы Құдіреттің ұлылығына ғана бас иген. Сондықтан да мұның басына келуге, әулиеден әділдік сұрауға кез келгеннің құлқы болмаған, жүрегі дауаламаған. Батагөй ақсақал абдырап төмен қарағанда, аузымен құс тістеген сұңғыла биді ешкім тыңдамай сөзі желге ұшқанда ғана осында келіпті. Ана әулиенің алдындағы шағын қауымда осындайда жолы болмаған, көңілі кір, қолы қаралы адамдар жатыр деседі. Олардың кім екенін де, не күнәсі үшін жатқанын да ешкім білмейді. Әлдеқашан өтіп кеткен уақыт үрдісіне шыдап, күні бүгінге жеткен құлпытастарды мүк пен қына басқан. Бізге жеткені берідегі түркмендер мен адайлар арасындағы анттасу. Ертеректе осы түбекті қатар жайлап, қатар өмір сүрген екі елдің арасындағы суын жылқыға бола басталған дау арты бітпес, түйіні шешілмес мәселеге айналыпты. Оның ақиқатына жеткенше талай-талай қантөгіс болып, талай боздақ ат жалын құшып өмірден өтіпті. Ақыры екі ел Қараман-ата басында анттасуға келісіпті. Ол кездегі үрдіс бойынша анттасуға

баратын адам оған өзінің ең қимасын апару керек екен. Түркмендердің талабы бойынша оған Қожаназардың кенже баласы Қошан апарылыпты. Қазылыққа құдіретіне екі ел бірдей бас иіп, мойынсұнған Бекет тағайындалыпты. Тоғыз жасар Қошанды шымқай қара киіндіріп, меңсіз қара атқа мінгізіп апарыпты.

Әулие басында Қошанды атқа отырғызып, ерінің басына біз шаншып:

— Уа, Қараман ата, біз айыпты десек - бізді ат, қара айыпты десек қараны ат, — депті.

Сонда қара ат табанда қатыпты, біз анадайға ұшып кетіпті. Мінген аты құлап бара жатқан Қошанды Бекет ата қолтығынан көтеріп алыпты.

— Бекет сен қандастарына тарттың, мұнымен келіспейміз, — деп түрікмендер шу көтеріпті.

— Онда ертең осы уақытта Қаразымның бойындағы Шекиаппар (Шейх-Күбіра) әулиесінде кездесейік, - деп Бекет аққуға айналып көкке көтеріліпті. Көз алдарындағы кереметті көрген түркмендер өздерінің артық кеткен қатесін түсініп, әулие алдында кешірім өтініпті деседі бізге жеткен аңыздар желісі.

Мұнан шығатын, қорытынды –Қараман –Ата Маңғыстау өлкесінің,аңыз өлкенің жанашыры!

Осынау мүлгіген иен далалы, қасиетті де киелі Маңғыстау табиғатының астарлы сыры таңғажайып.

Бір жағынан ақшағыл сусыма құмды тылсымға толы жүздеген шақырымға созылып жатқан жер асты мешіті,екінші жағынан жер шарындағы шөл даланың түгелге жуық үлгісін көз алдыға келтіргендей керілген кең байтақ шөлейт жатады.

Алыстан көз тартатын осының бәрі кімге болса да, әсіресе осы өлкенің тарихи ескерткіштерін тамашалауға келген туристердің жадында осынау, қайталанбас сұлулық ұзақ уақыт сақталады деп ойлаймын.

МЕНИҢ ОТБАСЫМ

*Маңғыстау облысы, Маңғыстау ауданы, Шетпе селосы
Алшын Меңдалыұлы атындағы орта мектептің
3 сынып оқушысы Мерген Ерасыл
Жетекшісі: бастауыш сынып мұғалімі
Саназарова Перизат*

Менің атым – Ерасыл. Оқу үздігімін. «Отан отбасынан басталады» деген ақылды сөзді кітаптан оқыдым. Отбасымда жеті адам бар атам, әжем, әкем, анам, апам, мен және қарындасым. Менің жанұямды, жақындарымды жақсы көремін.

Мен – әжемнің екінші немересімін. Атам мен әжем маған әрқашан мейірімді, әдепті бол,- деп ақылын айтады. Мен үлкен адамға жол беремін, айтқан ақылдарын тыңдаймын. Атам мен әжемнің арқасында барлық әдептілік пен мейірімділікке үйрендім. Мен әжемнің пісірген тәтті бауырсақтары мен тоқаштарын жақсы көремін.

"Әке – асқар тау, Ана – етегіндегі бұлақ, Бала - жағасындағы құрақ" деген мақал бар. Отбасымыздың ақылшысы – жан әкем. Әкемнің аты – Нұржан, ол жүргізуші болып жұмыс істейді. Әкемнің жұмыстан келгенін асыға күтеміз. Себебі әкем жұмыстан келген соң, мен және апам, қарындасым - барлығымыз сурет салғанды жақсы көреміз. Ал демалыс күндері әкемізбен бірге әр түрлі ойындар ойнаймыз. Әкем маған және апам велосипед тебуді үйретті. Жазда біз велосипедпен

жарысамыз, футбол ойнаймыз, ал қыста хоккей ойынына барамыз. Біз асқар тау әкемізді үлгі тұтамыз. Ал аяулы анамның аты – Перизат, мектепте мұғалім болып жұмыс істейді. Анам тамақты өте дәмді пісіреді. Мен атама, әкеме көмектесемін, қарындасымды ойнатамын. Менің әкем мен анам – мейірімді адамдар. Олар менің жақсы оқып, білімді болғанымды тілейді. Апамның аты Набат 3- сыныпта оқиды. Ал қарындасымның аты Айқаракөз ол «Балбөбек» балабақшасына барып жүр. Қарындасым балабақшадан көп өлеңдер мен тақпақтар үйренді.

Мен отбасыма қамқор боламын. Біз отбасымызда бақытты, тату-тәтті тұрамыз. Әр түрлі мерекелер мен туған күндерімізде үлкен дастархан жаямыз, тосын сый жасап, туған-туыстармен бірге тойлаймыз. Менің отбасым - ең үлгілі отбасы.

МЕНИҢ ОТАНЫМ-ҚАЗАҚСТАН

*Маңғыстау облысы, Маңғыстау ауданы, Шетпе селосы
Алшын Меңдалыұлы атындағы орта мектептің
3 сынып оқушысы Магор Самғат*

Жетекшісі: бастауыш сынып мұғалімі Сағызбаева Феруза

Қазақстан кең байтақ, жасыл желегі мол, пайдалы қазбаларға бай мемлекет. Аспанмен таласқан асқар таулар мен арқырап аққан ағынды өзен-көлдердің бауырайында орналасқан. Қазақстан ынтымағымен, сұлулығымен, тілімен, дінімен әлемге әйгілі әрі ерекше. Біздің елімізде көптеген ұлттар мен ұлыс өкілдері бір шаңырақ астында тату-тәтті өмір сүріп жатыр. Отанымыздың аспаны ашық, әр таңы арайлы, болашағы нұрлы болса екен деймін. Менің елімнің бейбіт күнінің бетін бұлт баспасын, барлық әлемде бейбітшілік болсын.

Мен қазақ болып туылғаным, ынтымақты елде тұып жатқаным мақтанамын. Мен елімді сүйемін.

ҚОЛӨНЕР – ЕЖЕЛДЕН КЕЛЕ ЖАТҚАН КӘСІП

*Маңғыстау облысы, Маңғыстау ауданы, Шетпе селосы
7 мектеп-лицейінің 6 сынып оқушысы Әділхан Әзима
Жетекшісі: технология пәні мұғалімі
Динова Рыскул Толепбергеновна*

Халықтық сәндік-қолданбалы өнер - әлемдік көркем мәдениеттің негізі. Даналық пен әсемдіктің таусылмас қайнар көзі. Онда сан ұрпақтың түрлі материалдарды: ағаш, саз, жүн, металдарды өңдеу тәжірибесі бейнеленген. Көне дәстүрлерді көздің қарашығындай сақтап және байыта отырып, халықтық көркем қолөнер кәсібі қазіргі мәдениеттің айқын құбылысы болып, үй тұрмысының маңызды және бөлінбес құрамына айналды. Қолөнер туындылары қайталанбас және алуан түрлі: әсем әшекейлерден және шағын ойыншықтардан бастап күрделі кестеленген кілемдерді, тоқыма матадан жасалған көп заттық жиынтықтарды, шыны, ағаш және металл бұйымдардарын қамтиды. Пішіндердің ықшам да мәнді үйлесімі, түстердің жоғары талғамы, өрнектердің әсемдігі, композициялық шешімі, көздің мүлтіксіздігін, колдың дәлдігін және қиял ұшқырлығын ұштастырып, шебердің өзіне тән тәсілдермен орындауына жеткізеді.

Қолөнер – ежелден келе жатқан кәсіп. Ол халықтың өмірімен, тұрмысымен бірге дамып, ұрпақтан - ұрпаққа беріліп отырады. Өнер туындыларының иесін шебер деп

атаған. Қолөнер шеберлері табиғаттың әсем көріністерін қолөнер бұйымдарында жиі қолданған. Қолөнер дүние жүзінің әр халқында бар. Сонымен қатар әр елдің, әр халықтың тарихи дамуына, тұрмысына, тарихи ерекшелігіне және талғамына байланысты өзіндік ерекшелігімен өшпес із қалдырып келеді.

«ТАБИҒАТ- БІЗДІҢ АНАМЫЗ!»

*Маңғыстау облысы, Маңғыстау ауданы, Шетпе селосы
Алшын Меңдалыұлы атындағы орта мектептің
3-сынып оқушысы Мерген Набат
Жетекшісі: бастауыш сынып мұғалімі
Саназарова Перизат*

Мен өз Отанымның табиғатын жақсы көремін. Қазақстанның табиғаты өте керемет. Қазақстанда көптеген демалыс орындары бар ауасы, табиғаты тамаша!

Мен өзімнің Шетпе кенті мен Ақтау қаласы Каспий теңізін мақтан етемін. Өз Отанымның табиғатын сипаттайтын болсам мұнайымен мақтанамын. Табиғат - тіршілік көзі. Оның әрбір әсері адам өмірінде үлкен үлесі мол. Аяулы табиғатсыз өмір сүру, тіршілік ету мүмкін емес еді. Жыл мезгілдерінің өзгеруі де, табиғатты одан әрі әсерлейді. Әр жыл мезгілі әр түрлі. Төрт жыл мезгілі бізге төрт түрлі ғажайып күйін сыйлайды. Таудан сарқырап аққан өзеннің айналасында өксіген оттай жанған жануарларды көрудің өзі керемет көрініс емес пе?!

Бау-бақшада өскен жеміс-жидектердің иісі мұрын жарады. Жайқалып өскен түрлі гүлдер көзге өз кереметтігін сыйға тартады. Аспаннан күннің көзі түскенде, жердің жүзі қуана қыбырлайды. Көлдер қойнын ашса, қаңқылдап оған құстар қонар. Табиғат жайлы өнегелі сөздер, мақалдар мен өлең- жырлар да аз емес. Оның керемет әсемдігін жырлаған, суреттеп жазған ақындар баршылық.

Табиғат көркемдігін өз өлең-шумақтарында жырлаған ақындардың қатарында Абай Құнанбайұлы, Сұлтанмахмұт Торайғыров, Қасым Аманжолов, Ыбырай Алтынсарин сияқты ақындарды атауға болады. Біз жас ұрпақ – табиғат қорғаны. Атадан балаға мирас болып келе жатқан табиғатымызды көздің қарашығындай сақтап, анамыздай аялап, келер ұрпаққа таза күйінде қалдыруымыз керек.

АСЫЛ ӘЖЕМ

*Маңғыстау облысы, Маңғыстау ауданы, Шетпе селосы
Берекет Жұмалиев атындағы орта мектебінің
1 сынып оқушысы Берікқызы Әсел
Жетекшісі бастауыш сынып мұғалімі
Жусипова Кунсауле Жанбирбековна*

Әже - аяулы да ардақты сөз. Әженің ертегісін тыңдағанға не жетсін? Тәттіні де осы әжелеріміз немереме деп сақтаушы еді ғой. Анамыз ұрысқанда да әжемізге барушы едік қой. Асыл әже деп ел бекер айтпаған ғой. Әжеге немере әрқашанда ыстық болады. Сол себепті ардақты әжелерімізді ұмыт қалдырмайықшы!

Асыл әжем, Сәл көрмесем, сағынамын.
Асыл әжем, Шырағың боп жағыламын.
Жетелеген арманға,
Сенен ыстық жан бар ма? Асыл әжем!

КӨКТЕМ

*Маңғыстау облысы, Маңғыстау ауданы, Шетпе селосы
Берекет Жұмалиев атындағы орта мектебінің
4 сынып оқушысы Ерсұлтанқызы Гүлшат
Жетекшісі бастауыш сынып мұғалімі
Молдаева Гулзия Кусепована*

Көктем мезгілінде табиғат толығымен оянады. Көктем келгенін біз өз отбасымызбен қуана қарсы аламыз. Көктемде құстар өлкемізге ұшып келеді. Біз оларға жем береміз, үйшікте жасап береміз. Жеміс ағаштары гүлдейді және жапырақтары бүршік атады. Айналаға шөп өсіп, жердің беті жасыл кілемге айналады. Айналаны алқызыл жауқазын гүлдерінің иісі бүркеп алады.

Наурыз мерекесі 22 наурызда аталып өтіледі. Ол күні әркім өзгеше қарсы алады. Наурыз көже және тағы басқа ұлттық тағамдар пісіріледі. Түрлі ойын-сауық ұйымдастырылып, ән айтылады, би биленеді.

Көктем келе ауа-райы жылынады, жаңбыр жауады, найзағай жарқылдайды. Ауа-райы жылып және көктем соңында ысып та кетеді. Сонымен бірге жазға ұласады. Жаңбыр жауса, кемпірқосақта түрлі-түсті болып көрінеді. Біз оны қуана тамашалаймыз. Көктемде адамдар бау-бақшасына түрлі-түсті жеміс ағаштары, жұпар иісті гүлдер егеді. Оларға су береді, астын қопсытады.

Бұл өсімдіктердің бәрі су және күн нұрымен өседі. Айналасындағы жаман шөптерден тазартады.

Ал дихандар дәнді өсімдіктер егеді. Олар: бидай, арпа және картоп, сәбіз, қызанақ, қияр, орамжапырақ. Оларды өсіріп жетілдіру үшін дихан бабалардың еңбегі мол. Көктемде бізде жеміс ағаштарын егуде ата-анамызға, үлкендерге көмектесеміз.

КӨКТЕМГІ ДЕМАЛЫС

*Маңғыстау облысы, Маңғыстау ауданы, Шетпе селосы
Алшын Меңдалыұлы атындағы орта мектептің
3 сынып оқушысы Бегнишова Інжу
Жетекшісі: бастауыш сынып мұғалімі Маханова Жанна*

Көктемгі демалыста мен Отпан тауға бардым. Ол жақта ауа-райы өзгеше болып, жел, жаңбыр жауып, тұман болып тұрды. Ауа-райының салқын болғанымен әр түрлі шөптердің, жусанның иісі аңқып тұр.

Мен желге қарамай Қарашаңыраққа бардым және күрес алаңын көрдім. Ескерткіштер өте көп: Адай атаның кесенесі, көкбөрі, ана келбеті, қазақтың үш биі, Ақсарай мұражайы. Ақсарай мұражайын тамашаладым. Мұражай алты залдан тұрады.

Маған ұнағаны өнер залы. Оның ішінде қазақтың ағаш үйі, сусын құятын саба, жүгері, арпа түйіп ұн дайындайтын болған. Нұрлы жол көшіндегі Маңғыстау залында қазақтың батырларының суреті қойылған және қазақтың батырларының киген сауыты қару-жарақтары, қалқан, шоқпарды көрдім.

Ислам залында Бекет атаның, Шақпақ атаның, Сұлпанепа жер асты мешіттерінің макеттерін көрдім. Дала данышпан залында Президенттің, Гербтың, тудың суреттерін көріп, осы витринаның қасына суретке түстім. Мұражай маған қатты ұнады. Отпан тау өте әдемі жер екен. Өзімнің достарымды, сыныптастарымды Отпан тауды көруге шақырамын.

ДЕНСАУЛЫҚ

*Маңғыстау облысы, Маңғыстау ауданы, Шетпе селосы
Берекет Жұмалиев атындағы орта мектебінің
4 сынып оқушысы Құлтөре Үкілімай
Жетекшісі: бастауыш сынып мұғалімі
Жусипова Кунсауле Жанбирбековна*

Денсаулық – баға жетпейтін жалғыз ғана асыл дүние.

Ол жақсы болу үшін не уақытты, не күш – жігерді, не еңбекті, тіпті барлық дүниені аямай жұмсау керек. «Денсаулық – зор байлық» дейді қазақ. Біреулер денсаулықты әсемдікпен, әдемілікпен байланыстырады. Енді біреулер үшін денсаулық — күш-қуат, ерік-жігер, салауатты ой сана. Шындығында, біздің денсаулығымыз қоршаған ортамызға, тыныс-тіршілігімізге тікелей байланысты. Денсаулығына деген қажеттілік әр жаста әртүрлі көрініс береді. Денсаулығы жақсы болуы үшін, ортасына лайық болуы үшін дұрыс тамақтану керек.

Біздің де өмірімізді жарық қылатын, жан-жағымызға тамаша сәулесін шашатын, өмірдегі басты байлық – денсаулық. Денсаулық – бұл адамның еңбекке белсенді болуы, әрі ұзақ өмір сүруі, тәннің саулығын және рухани саулығын сезіну. Денсаулық — тек жеке бастың ғана емес, ұлтымыздың да ұлы игілігі. Соны ескере отырып, салауатты өмір салтын ұстануға ұмтылайық!

ЖҰМБАҚ ТАР

*Маңғыстау облысы, Маңғыстау ауданы, Шетпе селосы
Берекет Жұмалиев атындағы орта мектебінің
4 сынып оқушысы Асқар Рамазан
Жетекшісі: бастауыш сынып мұғалімі
Молдаева Гулзия Кусепована*

Б-дан егер бастасаң,
Туысқаны боламын.
Б-ны алып тастасаң,
Салмақтыңың бірімін.
(Бауыр, ауыр)

Қ-ны қосып оқысаң,
Қыстың сәні мен едім.
Қ-ны алып тастасаң,
Ер намысы мен едім.
(Қар, ар)

Егер с-дан бастасаң,
Мамематика керегі,
Егер н-дан бастасаң,
Тіршіліктің тірегі.
(Сан, нан)

Егер ш-дан бастасаң,
Әженің шөлін қандырам.
Ш-ны алып тастасаң,
Түнде жанар жарықпын.
(Шай, ай)

Бекітемін:

ДБСЖО:Ш.Смаилова

Мұғалім: Билдабекова Фарида Исраиловна

Математика (Үйірме) Сыныбы: 3 «Л»	Мерзімі: 13.12.2017	Пән мұғалімі: Гулзар Башарова
Сабақтың тақырыбы	<i>Көбейту мен бөлуге арналған есептер</i>	
Сабақтың жалпы мақсаты	-Оқушыларға білім, білік дағдыларын игерту; -Шығармашылық қабілеттерін арттыру; -Зейін, еске сақтау, байқағыштық, қиялдау, өздігінен білім алуға, ізденуге бейімдеу;	
Күтілетін нәтиже	Шапшаң есептеу қабілеттерін дамытуға тәрбиелеу.	
Көрнекіліктер	Плакаттар, сызбалар, сандар, амалдар кеспесі.	
Сабақтың ұйымдастырылу барысы: Оқушыларды ұйымдастыру, / сәлемдесу / топқа бөлу Сабақ барысында жасалған мұғалім мен оқушылардың іс-әрекеті		
<p>Миға шабуыл</p> <p>Ой қозғау</p> <p>9 санынан 5 есе артық санды жаз</p> <p>Көбейтіндінің мәні 32-ге, бірінші көбейткіш 8-ға тең.</p> <p>Екінші көбейткіш нешеге тең?</p> <p>Белгісіз санды 6 есе кеміткенде, 9 саны шықты. Белгісіз сан нешеге тең?</p> <p>Белгісіз санды 6-ке кеміткенде, 9 саны шықты. Белгісіз сан нешеге тең?</p>		
<p>Мағынаны тану</p> <p>1. Өрнектің мәнін тап.</p> <p>$50:5*2:10*7:2*8:7*8:64=$</p> <p>$7*5:5*10:2*3:5=$</p> <p>2. $136*3$ $588:4$ $207*2$</p> <p> $127*5$ $540:6$ $315*3$</p> <p> $94*4$ $492:6$ $321*9$</p> <p>3. Тиімді тәсілмен есепте:</p> <p>$90*(2*5)$ $150*(2*9)$ $240:(10*3)$</p> <p>$560:(10*7)$ $31*(3*100)$ $(300+50):7$</p> <p>4. Өрнектердің мәндерін тап.</p> <p>$90:5+62:2$ $(42-26)*(64-58)$</p> <p>$78:3-85:5$ $(27+15):(60:20)$</p> <p>$84:6+16*4$ $(57+27):(61-58)$</p> <p>«Өзіндік және бақылау жұмыстары» оқушыларға арналған қосымша дәптерден тапсырмалар орындалады.</p>		
<p>Ой толғаныс</p> <p>-сабақта үйренгендерін бекіту, қолдану жолдарын беру</p> <p>Оқушылардың ойларын сұрап, сыныппен ақылдасып, жасаған жұмысты қорытындылап, сабақты тұжырымдау</p>		
Бағалау	Сабаққа жақсы қатысқан оқушыларды мадақтау	

Әдебиеттік оқу. 4 «Ә» сынып	Күні: 15.11.2017ж	№ 3 сабақ	Кабинет: 39
Сабақтың тақырыбы:	Оспанхан Әубәкіров. Ара мен Шыбын.		
Сілтеме	Әдебиеттік оқу оқулығының әдістемесі		
Сабақтың мақсаты:	Автордың өмірі туралы мағлұмат беру. Жеке қабілеті мен белсенділігіне сүйене отырып, мысалдағы негізгі ойды ашып сындарлы ойлату. Әдептілік туралы түсінік беру.		
Күтілетін нәтиже:	Автордың өмірі туралы мағлұмат бере алады. Жеке қабілеті мен белсенділігіне сүйене отырып, мысалдағы негізгі ойды ашып сындарлы ойлай алады. Әдептілік туралы түсінік бере алады.		
Модульдердің сабаққа кіріктірілуі:	Сыни тұрғыдан ойлау, АКТ-ны, Диалогтік оқыту, Оқыту үшін және оқуды бағалау, Оқытудағы басқару және көшбасшылық.		
Көрнекілігі:	Интербелсенді тақта, оқулық, жұмыс дәптер, постер.		
Тапсырмалар:	Автор туралы қысқаша дерек. Оқулықпен жұмыс: Сөздік жұмыс, шығармашылық жұмыс, сипатау жаз: «Кім ақын?» тапсырмасы, мысал бойынша мақал-мәтел тауып айту.		
Сабақтың түрі:	Жаңа сабақты түсіндіру		
Сабақтың әдісі:	«10 сұрақ» стратегиясы, Ой қозғау: «Мұғалім-оқушы», «Әңгіме кестесі», «Венн» диаграммасы		
Қолданылатын ресурстар:	Оқулық, А2, қосымша материалдар, суреттер, бағалау парақшасы, постер, слайд		
Кезеңдер	Мұғалімнің іс-әрекеті	Оқушының іс-әрекеті	
Ұйымдастыру кезеңі	Ұйымдастыру бөлімі Психологиялық дайындық – Амандасу, оқушылардың бар назарын сабаққа бағыттау. Адамның күлкісі - әлемдегі ең ғажайып құбылыстардың бірі. Адам күлкінің көмегімен таныса да, қоштаса да алады. Жымыс біздің сезіміміздің сарасының ашылуына жол ашады. Күлкі арқылы көңіл – күйлеріңді білдіріп	Оқушылар амандасады, назарларын сабаққа аударады. Балалар бір-біріне өз күлкілерін сыйлап, рахмет айтады. Топқа бөлінеді. I-топ: «Оқу» II-топ: «Жазу» III-топ: «Өнер»	
Үй тапсырмасын тексеру		Үйге берілген тапсырманы орындайды. Оқушылар сұрақтар	

	<p>көріңдер. Бір – біріне жымыып, күлкілеріңді сыйлаңдар. Рахмет! Ендеше сабағымызды бастайық. – Оқушыларды топқа бөлу: оқу, жазу, өнер сөзін айтқызу арқылы топқа бөлу. – Балалар, үйге берілген тапсырманы тексеріп жіберейік. Үй тапсырмасына дайынбыз ба? «10 сұрақ» стратегиясы арқылы үй тапсырмасынан сұрақтар беріледі. 1.А.Байтұрсынұлы кім? 2.А.Байтұрсынұлының кітабы қандай атпен шықты? 3.А.Байтұрсынұлының шығарған кітабы қалай аталады? 4.Мысал дегеніміз не? 5.Мысалдың негізі ойы қандай? 6.«hәм» қандай мағынаны білдіреді? 7.Фибрат сөзінің мағынасы қандай? 8.Бірлік,ынтымақты ралы мақал айтып көр 9.Мысалда аққу,шаян,шортан жүкті қайда,қалай тартты? 10.Крылов кім?қай елдің ақыны? «Аққу,шортан hәм шаян» 3 топтан жатқа айтады.</p>	<p>жазылған стикерді алып, әр топтан 3 оқушыдан тапсырманы оқып, танысып сұраққа жауап береді. Өлеңді жатқа айтады. 3 оқушы 3 топтан мысал өлеңді жатқа айтады.</p>		<p>мен шыбынның адам өміріндегі маңызы қандай? Ол үшін 3 топқа 3 тапсырма беріледі: I топ: «Оқу» тобына: шыбын туралы II топ: «Жазу» тобына: ара таруалы III топ: «Өнер» тобына: Ара мен шыбынды салыстыру «Венн» диаграммасын сызу</p> <p>Жаңа сабақ: Ендеше бүгінгі жаңа сабағымыздың тақырыбы «Ара мен шыбын» деп аталады. Авторы Оспанхан Әубәкіров.</p>	
<p>Білу</p> <p>Сабақтың мақсатын хабарлау</p> <p>Жаңа сабақ</p>	<p>Ой қозғау: (шыбын мен ара туралы суреттер көрсету) Суреттерден не көрдіңіздер? Ара мен шыбын туралы не білеміз? Олардың пайдасы мен зиянын анықтайық? Ара мен шыбын қандай жәндік? Ара</p>	<p>Суреттерді көргеннен кейін және тапсырмаларын оқығаннан соң, оқушылар өз топтарына берілген тапсырманы орындайды,пост ермен қорғайды.</p>	<p>Түсіну</p> <p>Қолдану</p> <p>Дәптермен жұмыс:</p>	<p>Автор туралы қысқаша дерек. Оспанхан Әубәкіров (1934-1986) 4 мамырда Алматы облысының Жамбыл ауданындағы Үшбұлақ ауылында туған. Құрманғазы атындағы Алматы Өнер институтының театр факультетін бітірген. Мамандығы актер болғанымен, өзінің шығармашылық мұратын сатирадан тапқан. Оның «Қоңырау», «Бөдене», «Күлкіңіз келе ме?», «Анау мен Мынау», «Бір дорба», т. б. көптеген жинақтары бар.</p> <p>Оқулықпен жұмыс: «Ара мен Шыбын» мысалысын ұнтаспа арқылы балаларға тыңдатамын. Өлеңді ұнтаспадан тыңдайды. I топ: «Оқу» өлеңді мәнерлеп оқытады II топ: «Жазу» өлеңнен түсінгенін жазады III топ:</p>	<p>Балалар мысалдың автормен танысады.</p> <p>Балалар мысалыны ұнтаспадан тыңдайды, өлеңді мәнерлеп оқиды,сахналай ды,өлеңді мазмұндап жазады. Топ бойынша жұмыстарын қорғап шығады.</p>

Сергіту сәті	«Өнер» тобы: өлеңді сахналау Сөздік жұмыс: нығымдап- нығарлап, батыл түрде Жұғындап — түртінектеп, әр жерден бір іздеп Сөздіктерді дәптерге жазып алу. Балалар « Достық » тақырыбына арналған мақал-мәтелдерді жатқа айтады. Бір-бірінің айтқан мақалын қайталамай айтады.	Оқушылар сөздікті дәптерге жазады. Шеңберге тұрып, бір-бірінің мақал-мәтелдерін қайталамай айтады.
Талдау	« Мұғалім-оқушы » әдісі арқылы балалар сұрақтарға жауап береді. Жеке жұмыс ретінде және үндемей қалып отырған оқушыны сөйлету. I-топ: «Оқу» 1. Шыбын Араға не деді? 2. Ара оған неге бірден келісе салмады? II-топ: «Жазу» 1. Қонақ күтуге шыбындардың дайын еместігі жөнінде мәтінде не делінген? 2. Егер сен араның орнында болсаң не істер едің? III-топ: «Өнер» 1. Шыбынның қонақ күткісі келмей тұрғанын оның қай сөздерінен байқауға болады? 2. Мысалда адамдардың қандай қылығы сыналады?	Топ ішінен отырған оқушыны тақтаға шақырып, сұраққа жауап береді.
Жинақтау	I-топ: «Оқу» Сипаттап жаз: II-топ: «Жазу» «Кім ақын?» тапсырмасы. Үш топқа өлең бойынша ұйқас табу тапсырмасы беріледі. Келді араға Шыбын Жиып жатқан (шырын ,) Шақырды Шыбын қонаққа. Ара келсе кешігіп,	Зтопқа : 1 топ: «Оқу» тобына кестені толтыру 2 топ: «Жазу» тобына: «Кім ақын?» ұйқасын табу 3 топ: «Өнер» тобына «Әңгіме кестесін» жазады, қорғайды.

	Жатып қапты (шешініп ,)	
Бағалау	Қызыл жұлдызша – 5. Сұрақтарға толық жауап беруі. Кез – келген тапсырмаға дайын, ойын дәлелді түрде жеткізуі. Жасыл жұлдызша – 4. Сұраққа жауап беріп, 10 сұрақтың 8- не жауап беру. Сары жұлдызша – 3. Сабаққа дұрыс қатыспай, дайын емес Баланы бағалайды.	Қызыл жұлдызша – 5. Жасыл жұлдызша – 4 Сары жұлдызша – 3.
Кері байланыс	«Бір сөйлеммен түйіндеу» Шыбын мен Араның әрекетіне баға бере отырып, мысалдан өзіңе не түйдің? Қандай мақал айтуға болады? 1. Келгенше қонақ ұялады, келген соң үй иесі ұялады. 2. Қонақ асыңа емес, қабақ — қасыңа риза.	Өз ойларын бір сөйлеммен түйіндеу Мақал – мәтелдер айту
Кейінгі оқу	Мысал өлеңді жаттау Ара мен шыбынның суретін салу	

БҚО. Теректі ауданы Подстепный №1 ЖОББМ
Мұғалімдер: Базарова И.Б - қазақ тілі мен әдебиет пәні мұғалімі, Граница О.В - орыс тілі мен әдебиет пәні мұғалімі, Желмуханова А.С - ағылшын тілі пәні мұғалімі

Тақырыбы	" Сабақтарға Smart мақсат қою " (шеберлік сыныбы)
Жалпы мақсаты	Мұғалімдерге сабаққа мақсат қоюдың тиімді жолдарын көрсету;
Оқу нәтижесі	Мұғалімдер сабақтарына SMART ақылды тапсырмалары арқылы мақсат қоя біледі.
Әдіс-тәсіл	Түрткі сауалдар, миға шабуыл, ой тұжырымдау, топтық жұмыс т.б

Кезеңдер	Уақыт	Тренердің іс-әрекеті
Кіріспе кезең	Тренинг Топқа бөлу	Давайте же поприветствуем друг друга. -Я своё настроение хочу назвать ожидающим, потому что я жду от сегодняшнего семинара новых открытий. -Менің бүгінгі көңіл күйім қалыпты. Мен қиыншылықтардан қорықпаймын. Ары

	қарай қалыпта жұмысымды жалғастырығым келеді. -I'm in a good mood. I'm ready for doing such interesting tasks.
Қатысушылар іс - әрекеті	Ресурс
Тренингке қатысады, топтарға бөлінеді Деление на группы Dividing into groups Kazakh teachers Russian teachers English teachers	Музыка

Түрткі сауал:	Мұғалімдер сыни тұрғыдан ойлай отырып, өз пікірлерін ортаға салады	Видео «Поросенок и печенье»
1мин	Үш тілде тақырыпты анықтайды. Обсуждают на трех языках	

Видео: “Как добиться своей цели ”

Жұмысымызды бастамас бұрын сіздердің назарларыңызға бейнеролик ұсынғымыз келіп тұр. Сонымен бейнероликті көре отырып қандай тұжырым жасадыңыздар, ойымызды ортаға салайық:

Видеодан не түсіндіңіздер?

Бүгінгі біздің жұмысымыздың тақырыбы қандай деп ойлайсыздар? В начале нашего выступления предлагаем посмотреть видеоролик и дать свои прогнозы о теме сегодняшнего семинара и обсудить.

-Сформулируйте тему нашего семинара. Тема нашей практической работы «Постановка Smart цели урока»
-Всем известно, что постановка целей – не самый любимый этап в деятельности педагога по подготовке к уроку. Чаще учитель, готовясь к уроку, обращается к ресурсам Интернет для того чтобы грамотно сформулировать цели урока. При этом он не задумывается над тем, что цели должны быть определены конкретным учителем для конкретного класса. И чужие цели в этом случае вряд ли подойдут. Не надо думать, что это лишняя трата времени урока.

Тамаша, біз видеоны көре отырып өзімізге біраз ой түйдік.

1. Сабаққа мақсат қою сіз үшін қаншалықты қиын?

2. Дұрыс қойылған мақсат оқыту тәжірибесін жақсартады деген пікірмен келісесіз бе?

3.Сабақтың мақсатын жоспарлауда қандай да бір қағидаларға сүйенесіз бе?

1. Какие затруднения вы испытываете при постановки цели урока?

2. Согласны ли вы с тем, что правильно поставленная цель влияет на качество обучения;

3. Do you focus on any principles when setting the goal of the lesson?

По вопросу: Что такое цель урока и зачем она нужна?

Целеполагание – это, с чего начинается грамотное, продуктивное планирование

Цели должны быть: реальны, достижимы, конкретны, т.е. контролируемы

Мақсатты тұжырымдау. Сабақтарға «SMART» мақсат қою.

SMART objectives - оқыту мақсаты мен міндеттерін

анықтауда қолданылатын, 1981 жылы Джордж Доран енгізген ұғым. Автордың айтуынша, SMART аббревиатурасының құрамында оқыту мақсаты мен міндеттерін сипаттауға тиіс сын есімдер қамтылған:

S-Specific- **Конкретная**. The goal should be extremely clear, precise, concrete, not allowing its double interpretation.

M-Measurable - **Измеримая**. The goal should be measurable, which presupposes the existence of quantitative and qualitative criteria, reaching which, you can be sure of achieving the goal.

A-Achievable.- **Достижимая** The goal should be achievable in view of external opportunities and risks, as well as the resources that you and your students have.

R-Relevant - **Реалистичная/ Релевантная** The goal should be relevant in a changing situation, the changes should be appropriate to your needs and (or) the needs of your students.

T-Time-limited- **Определенная по времени**. The goal must be achieved in a limited time. Precisely determine the time or period for achieving the chosen goal.

Долгосрочное планирование: Учебная программа, содержание предмета

Среднесрочное планирование:

Серия последовательных уроков

Краткосрочное планирование:

Самостоятельный, отдельный урок

Миға шабуыл	Қатысушылар өз ойларымен бөліседі Қатысушылар үш тілде топта талқылайды. Семинардың тақырыбын анықтау мақсатында түрткі сұрақтарға жауап береді. Учителя составляют кластер и презентуют его.	Презентация Үлестірмелі материал
Топтық талқылау		
Семинардың тақырыбын енгізу		
Теориялық бөлім		
Топпен жұмыс		
Практикалық жұмыс	Топтар өзара құрған сабақ мақсатын Блум Таксономиясының етістіктерінің көмегімен құрастырып талқылайды. Обсуждают в группе с помощью глаголов по таксономии Блума	Постер Маркер
Практическая работа		
Кері байланыс	Кері байланыс парағын толтырады. Заполняют лист рефлексии Fill the reflection sheet	Сауалнама алу

Туркестанская область, город Туркестан
Школа-гимназия № 9 им. Некрасова
Учитель начальных классов
Мукашева Диляра Рахматуллаевна

Открытый урок на тему: «Дни недели»

Предмет: Математика 1 класс.

Цели урока: Сформировать понятие о неделе как единице измерения времени; посредством практических заданий сформировать представление о продолжительности недели.

Критерии успеха: Учащиеся в конце урока должны: иметь представление о неделе как промежутке времени в 7 суток; знать последовательность дней недели.

Межпредметные связи : «Познание мира» «Обучение грамоте».

Оборудование: Плакаты, ИКТ слайды, раздаточный материал карточки, счетный веер, мешочек с цифрами.

Ход урока. Создание коллаборативной среды.

Учитель: - Здравствуйте дорогие ребята! Я рада сегодня вас приветствовать в нашем уютном классе.

Долгожданный дан звонок,
Начинается урок (*дети хором*).

Похлопайте, пожалуйста, все у кого сегодня прекрасное настроение! - Замечательно, у вас у всех сегодня хорошее настроение.

- Садитесь ребята, пожалуйста!

- Раз у всех приподнятое настроение сегодня на уроке математики, мы должны потрудиться не жалея сил и многому научиться.

Учитель:-Чтобы узнать тему урока нужно отгадать загадку:

Братцев этих ровно семь.

Вам они известны всем.

Каждую неделю кругом

Ходят братцы друг за другом.

Попрощается последний -

Появляется передний. (Дни недели)

- Назовите хором названия дней недели.

Учащиеся:- Дни недели.

- Покажите на числовом "веере" цифру обозначающую количество дней в неделе.

- Кто догадался, чему будет посвящён наш урок математики?

Назовите тему урока.

Тема урока – «Семь дней недели»

Счет в прямом и обратном порядке до 20.

Исследовательская работа» А вы знаете дни недели по порядку? Назовите их скорей, если в счете не собьемся, ровно семь получим дней.

Какой день идёт первым? (аналогично вторым, последним и т.д. Какой день недели сегодня?..был вчера?..будет завтра?

Какой по счёту день недели – воскресенье? (Седьмой.)

Постановка проблемы Учитель: А почему неделю так называют? Откуда пришли названия каждого дня недели? Сейчас, все об этом узнаем.

Блиц-турнир: Веселые задачки. №1

Учитель: -Не во вторник ,не в субботу.

В понедельник, не в Четверг.

Вышла жаба из болота

И два дня ругала всех

А на третий день-устала

И браниться перестала.

Так в какой же день на кочке

Стало тихо очень-очень?

Учащиеся отвечают на вопросы с помощью сигнальных карточек. В среду.

- Отлично, молодцы.

Учащиеся читают стихотворения про дни недели.

-Сколько дней в неделе? Семь.

--Хорошо известно всем друг за дружкой идут.

Всех по разному зовут.

Билингвальный компонент - А теперь назовём слово недели на казахском и английском языках: апта, а week(уик) Дүйсенбі, сейсенбі, сәрсенбі, бейсенбі, жұма, сенбі, жексенбі.

Monday(мандэй), Tuesday(тьюсдэй), Wednesday(уэнсдэй), Thursday(сездэй), Friday(фрайдэй), Saturday(сатэдэй), Sunday(сандэй).

Учитель раздает тестовые задания. Работа в парах.

Задания соединить дни недели с соответствующей цифрой от 1до7. **Дискриптор на каждый правильный ответ по 1баллу макс. балл-7.**

Физкультминутка.

-В понедельник топаем. -Во вторник хлопаем. -В среду

прыгаем. -В четверг кружимся. В пятницу кланимся.

-В субботу садимся. -В воскресенье отдыхаем.

Работа в рабочих тетрадах. Раскраска по дням.

Самостоятельная работа. Задание позволяет закрепить названия дней недели, их очередность и умение вести счет в неделях. Составь мозаику. Данное задание рекомендуется использовать для проведения формативного оценивания и определения степени усвоения нового материала.

Учащиеся записывают на пазлах названия дни недели.

Игра: «Волшебный мешочек с цифрами»

(Учащиеся отгадывают цифры)

ФО.-Молодцы!

Учитель подводит итог урока и предлагает учащимся на дереве, или радуге закрепить стикеры по цвету. Зеленый-я узнал, желтый-я научился, красный-я испытывал трудности.

Итог урока. Рефлексия.

*Я узнал... *Я научился... *Мне было интересно...

*Я испытывал трудности *Для меня было открытием.

Чтобы оценить, насколько учащиеся усвоили тему урока.

Учитель дает домашнее задание выполнить блокнотик по дням и написать расписание уроков.

*****

КГУ «Школа-гимназия №9 имени Некрасова»

Туркестанская область, г. Туркестан.

Учитель: Пудовкина Александра Николаевна

Раздел долгосрочного плана: Сказочные и мифологические элементы в литературных произведениях		
Дата: 19. 05. 2019 г.		
Класс: 6 «Д»	Количество присутствующих: 29	Отсутствующих: нет
Тема урока	А.Н. Островский «Снегурочка»	
ЦО, которые достигаются на данном уроке	6.2.8.1- анализировать изобразительные средства (метафоры, олицетворения) и фигуры поэтического синтаксиса (риторические вопросы, обращения,	

	восклицания, антитезы, перифразы)
Цели урока	АИ8 – художественно-изобразительные средства
Критерии оценивания	АИ8: - <i>выписывает не менее 5 примеров;</i> - <i>объясняет значение приема/средства и его предназначение.</i>
Глобальное гражданство	Справедливость и развитие (через анализ полученной информации и ответы на вопросы), время и пространство (через погружение в эпоху писателя)
Языковые цели	Учащиеся будут обогащать словарный запас, понимать термины
Привитие ценностей	Способствовать развитию культуры взаимоотношений (уважение, сотрудничество) при работе в группах, парах с историей, с самопознанием
Межпредметные связи	
Навыки использования ИКТ	На уроке будет использована презентация
Предварительные знания	На уроке учащиеся будут продолжать развивать навыки анализа и интерпретации, полученные на предыдущих уроках.
Ход урока	
Запланированные этапы урока	Запланированная деятельность на уроке
Начало урока 2 минуты	I. Организационный момент Знакомство с темой урока и целями обучения <i>Ожидаемый результат:</i> 1. <i>Назовут изобразительно-выразительные средства</i>
Середина урока 5 минут	II. Слово учителя. Страна добрых и мудрых берендеев привлекла Островского еще в юности, когда в апреле 1848 года он отправился с домашними в усадьбу Щельково. Впечатления от этого путешествия, которое продолжалась неделю и проходило через красивые старинные русские города: Переяславль-Залесский, Ростов, Ярославль, Кострому, отразились в путевом дневнике молодого Островского. Вероятно, уже тогда узнал Островский поэтическое народное предание о берендеевом царстве, бытовавшее среди жителей Переяславля-Залесского, где путешественники останавливались на отдых. Невдалеке

15 минут	от городка находилось знаменитое Берендеево болото. В центре этого болота, бывшего когда-то озером, на острове сохранились остатки древнего поселения-городища. В народной легенде рассказывалось о том, что в далёкие доисторические времена здесь жило счастливое племя берендеев, которыми правил умный и добрый царь. Берендеи, как многие славянские народы, жили общиной, во главе которой мог стоять только мудрейший и старейший её член. В рассказах о берендеях воплотилась вековая мечта крестьянства о счастливых землях, где живёт человек в мире и согласии, в материальном довольстве.
15 минут АИ8	III. Проверка домашнего задания. Что мы узнали о героях на прошлом уроке? (Рассказы учащихся) - Расскажите о берендеях. По каким законам они живут? Подтвердите примерами из текста. - Каким вы представляете царя Берендея? - Как он относится к своим подданным? - Почему берендеи не приняли Снегурочку? - В чем суть конфликта? Оценивание: наблюдение учителя IV. Работа с изобразительно-выразительными средствами. Учитель делит класс на две группы в зависимости от способностей учащихся и дает задание: 1 группа - выписать из текста пролога эпитеты; есть ли среди них постоянные эпитеты, характерные для фольклорных произведений? Приведите примеры. 2 группа - найти в тексте изобразительно-выразительные средства, раскрывающие образы мифологических персонажей (эпитеты, сравнения, олицетворения, метафоры и пр.). Критерии оценивания: - <i>выписывает не менее 5 примеров;</i> - <i>объясняет значение приема/средства и его предназначение.</i> Оценивание: взаимооценивание по критериям
Конец урока 3 минуты	Рефлексия. Учитель проводит рефлексию «Пять пальцев» «М» (мизинец) – мысли, знания, информация. - Что нового я сегодня узнал?

СНИЖЕНИЕ УРОВНЯ МАТЕМАТИЧЕСКИХ ЗНАНИЙ И СПОСОБЫ ИХ ПРЕОДОЛЕНИЯ

*Гафурова Диёра Откировна
Школа-гимназия №9 имени Некрасова,
Туркестанская область, г. Туркестан*

Проблема школьной неуспеваемости и её причины – одна из центральных в педагогике и педагогической психологии. Несмотря на постоянное внимание педагогов и психологов к этой проблеме, она остаётся актуальной в связи с многообразием причин её составляющих. Проблема неуспеваемости школьников, способы предупреждения и пути преодоления издавна волновали педагогов. Ещё А. Каменский посвятил им ряд разделов своей «Великой дидактики». Каменский вслед за Аристотелем настаивал на том, что все дети от природы расположены к знаниям, и что всех их можно научить.

Каковы же причины деградации математических знаний и умений казахстанских школьников?

- Первопричиной снижения уровня математических знаний и умений являются частые реформы отечественного образования, происходящие на фоне важнейших исторических событий.

- Снижение внимания к структуре и содержанию школьного курса математики, уменьшение времени на изучение математики в школах. Количество часов сократилось от 6 до 5 часов, но объём содержания учебников не уменьшился, даже увеличился. Увеличение объёма учебника ведёт к перегрузке учащихся, но не позволяет повысить уровень их знания. В связи с этим нет возможности хорошо закрепить знания и умения учащихся.

- Следующая причина деградации математических знаний – это снижение требований к математической подготовке учащихся.

- Математика перестала быть престижной и необходимой. В настоящее время любой слабоуспевающий ученик может поступить либо в частный вуз, либо в государственный вуз на платные студенческие места, если есть деньги.

- Проблема качества учебников и эффективные методы обучения. Школьный учебник – это нормативный документ, затрагивающий интересы всей страны. Учебник математики не только научная но и педагогическая книга и поэтому должна содержать нужные педагогические элементы для облегчения успешного усвоения знаний.

Что происходит с учебниками математики в настоящее время? Во-первых, учебники составляют все кому не лень. Иногда теряешься в коллективах, создавших учебник, да и всех их не припомнишь. В настоящее время уже общепризнано, что действующие в массовой школе учебники неудачны и существуют в основном по инерции.

Согласно теоремам теории вероятности, можно вывести следующую закономерность

$$K = k/уч * k/кл * k/шк * k/рай * k/МОН. \quad (1)$$

где K-качество знания

k/уч-вероятность хорошей учёбы ученика

k/кл-вероятность хорошей учебы класса, в которой учится данный ученик

k/шк-вероятность создания всех условий для хорошей учебы в данной школе

k/рай-вероятность создания всех условий для хорошей

<p>- Какие знания приобрёл? «Б» (безымянный) – близость к цели. - Что я сегодня сделал и чего достиг? «С» (средний) – состояние духа. - Каким было моё настроение, расположение духа? - Что было связано с положительными эмоциями? «У» (указательный) – услуга, помощь, сотрудничество. - Чем я сегодня помог другим? - Улучшились ли мои взаимоотношения с окружающими? «Б» (большой палец) – бодрость, физическое состояние. - Что я сегодня сделал для моего здоровья? Д/з: дайте письменный ответ на вопрос: • Островский позаимствовал сюжет из русских народных сказок. Что и почему изменил драматург? • Правильно оформите запись: запишите вопрос. Превратите формулировку вопроса в начало ответа.</p>		
---	--	--

<p>Дифференциация – каким образом Вы планируете оказать больше поддержки? Какие задачи Вы планируете поставить перед более способными учащимися?</p>	<p>Оценивание – как Вы планируете проверить уровень усвоения материала учащимися?</p>	<p>Здоровье и соблюдение техники безопасности</p>
---	--	---

<p>Дифференциация: во вторую группу можно собрать учащихся с высокой мотивацией, потому что задание немного сложнее, чем у первой группы.</p>	<p>- взаимооценивание - наблюдение учителя</p>	<p>Кабинет оборудован в соответствии с нормами безопасности, следить за осанками учащихся</p>
--	--	---

<p>Рефлексия по уроку Были ли цели урока/цели обучения реалистичными? Все ли учащиеся достигли ЦО?Если нет, то почему? Правильноли проведена дифференциация на уроке? Выдержаны ли были временные этапы урока? Какие отступления были от плана урока и почему?</p>

учебы в районе, в который входит данная школа к/МОН-вероятность создания всех условий для хорошей учебы усилиями Министерства образования и науки.

Из (1) видно, что если хотя бы одно звено в системе образования «хромает» - не выполняет своих обязанностей (т.е. его вероятность близка к нулю), то повышение качества образования при этом сводится к нулю $K=0$ просто в силу того, что мы имеем дело с *произведениями вероятностей*.

В чём же цель учения? Главная цель обучения – получить высшее образование и быть конкурентно способным на соответствующем рынке труда. Эта мысль в современную эпоху даёт очень хорошую мотивацию к отличной учёбе для каждого учащегося.

Вот главные ближайшие задачи:

1) *Хотеть учиться* – эту задачу надо решать на самых ранних этапах, с младших классов. Проверка – чтение учеником учебной и другой литературы с интересом. Есть интерес – задача решена!

2) *Научиться думать* – это вторая, но самая трудная задача, которую многие люди не смогли решить до старости. Надо приучить себя думать *самостоятельно*, соображать, размышлять непрерывно, всю жизнь!

3) *Приобрести знания* – это процесс, у которого есть свои законы и свои этапы. Знания – это продукт мышления. Чтобы иметь истинные знания, нужно много и ежедневно работать.

Б. Франклин писал: "Пашите глубоко, пока лентяи спят", ведь именно этот процесс является главным условием успешной учёбы. Нужно научиться решать задачи правильно и быстро. В процессе решения задач вы постепенно привыкаете к новым формулам, понятиям, терминам, обозначениям. При добросовестной и вдумчивой работе время, затрачиваемое на каждую последующую задачу, обязательно будет всё меньше и меньше - меньше, чем на предыдущую.

Основной задачей такого подхода - это вдохнуть в ученика уверенность в себе, в свои способности. На саом деле неспособных людей не бывает. В каждом спрятан какой нибудь талант, нужно просто найти его и раскрыть. Дважды талантлив тот, кто нашёл свой истинный талант!

*****

КГУ «Школа-гимназия №9 имени Некрасова»,
Туркестанская область, г. Туркестан.
ФИО учителя: Бадалиева Гулбохор Исраильевна

Краткосрочный план урока

Предмет: Обучение грамоте	
Раздел долгосрочного плана:8	
Дата:	Класс:1 класс.
Количество присутствующих:	
отсутствующих:	
Тема урока	Какие слова называют действие предмета?
Цели обучения:	1.1.4.1Прогнозировать содержание рассказа по заголовку иллюстрации. 1.2.1.2 Использовать основные виды чтения (плавное слоговое чтение с переходом на чтение целыми словами, осознанное чтение).

	1.2.4.1 Понимать лексическое значение и смысл слов с учетом обобщенности их значений (слова-предметы, слова-признаки, слова-действия); близкиепротивоположные по значению, многозначные слова (с помощью учителя). 1.3.10.1 Различать, использовать в письменной речи слова-предметы, слова- признаки, слова-действия и изменять их по числам.																		
Цели урока	Все учащиеся смогут: <ul style="list-style-type: none"> Находить слова отвечающие на вопросы Что делает? Что делают? Прочитать рассказ, используя основные виды чтения. Большинство учащихся смогут: <ul style="list-style-type: none"> Дополнить предложения словами-действиями, определит их число. Составить диаграмму Венна «полезные привычки», «вредные привычки». Прочитать рассказ по ролям. Некоторые учащиеся смогут: <ul style="list-style-type: none"> Представлять и рассказывать о своих ощущениях, которые можно получит с помощью различных анализаторов, посетив рассказ. Подобрать пословицу к рассказу. 																		
Критерии успеха	<ul style="list-style-type: none"> Учащиеся находят слова отвечающие на вопросы Что делает? Что делают? Осознанно прочитают рассказ. Подбирают к словам –действиям вопросы. Дополняют предложения словами – действиями и определяют их число. Прочитают рассказ по ролям. Составляют диаграмму Венна «полезные привычки», «вредные привычки». Представляют и рассказывают о своих ощущениях, которые можно получит с помощью различных анализаторов, посетив рассказ. Подбирают пословицу к рассказу. 																		
Языковые цели	Используют в речи слова: действие предмета, анализаторы, здоровье, спорт, закалять, развивать, укреплять, силач.Трёхязычие: На уроке ученики проговаривают эти слова несколько раза.																		
	<table border="1"> <tr> <td>Казахская язык</td> <td>Русский язык</td> <td>Английский язык</td> </tr> <tr> <td>Денсаулық</td> <td>Здоровье</td> <td>Health</td> </tr> <tr> <td>Спорт</td> <td>Спорт</td> <td>Sport</td> </tr> <tr> <td>Жүгіру</td> <td>Бегать</td> <td>Run</td> </tr> <tr> <td>Секіру</td> <td>Прыгать</td> <td>Jump</td> </tr> <tr> <td>Қол</td> <td>Рука</td> <td>Arm</td> </tr> </table>	Казахская язык	Русский язык	Английский язык	Денсаулық	Здоровье	Health	Спорт	Спорт	Sport	Жүгіру	Бегать	Run	Секіру	Прыгать	Jump	Қол	Рука	Arm
Казахская язык	Русский язык	Английский язык																	
Денсаулық	Здоровье	Health																	
Спорт	Спорт	Sport																	
Жүгіру	Бегать	Run																	
Секіру	Прыгать	Jump																	
Қол	Рука	Arm																	

Привитие ценностей	Ценности, основанные на национальной идее «Мәңгілік ел»: казахстанский патриотизм и гражданская ответственность; уважение, сотрудничество с друг другом.
Межпредметные связи	- Познание мира: части тела, анализаторы, укрепление здоровье. - Математика: числовые навыки первый, второй, масса объём, длина. - Естествознание: предметы, окружающий мир. -Физическая культура: гимнастика, игры, закаляться, плавание.
Навыки использования ИКТ	На данном уроке не используется ИКТ
Предварительные знания	Большая буква в начале предложения. Знаки в конце предложения. Как пишутся имена людей и клички животных? Слово называет предмет.

Ход урока

Запланированные этапы урока	Запланированная деятельность на уроке	Ресурсы
<p>Создание положительного эмоционального настроения. (АМО)(К) Всем, всем добрый день! Прочь с дороги, наша лень! Не мешай трудиться, Не мешай учиться!</p> <p>Актуализация жизненного опыта. Целеполагание. (К) Игра «Отгадай». Учитель предлагает учащимся отгадать загадки: Растёт; краснеет; поспевает (что?) - помидор. Рычит; лаёт; кусает (кто?) - собака. - Как вы думаете, что обозначают слова: «растет; краснеет; поспевает; рычит; лаёт; кусает» - предмет; признак или действие? Учащиеся формулируют тему урока. Работа в рабочей тетради. (К. И) Минутка чистописания: учащиеся работают над умением писать прописные (заглавные) и строчные буквы и их соединения разборчиво, в соответствии с гигиеническими требованиями.</p>		
<p>Начало урока 2 мин 3 мин 3 мин</p>	<p>Иллюстрация картинок Ф.О. после каждого задание урока оценивается красными кружочками</p>	
<p>Середина урока</p>		
<p>5 мин (АМО) 2 мин</p>	<p>(К) Учащиеся рассматривают иллюстрации в учебнике и отвечают на вопросы. - Что видим на рисунке? - Что делают дети? (Г) По картинкам каждая группа составляет</p>	<p>Учебник стр.118 рисунки Ф.О. Учебник стр. 119 Рабочая тетрадь Полезные привычки Вредные привычки Учебник стр.119</p>

2 мин	предложение. Кластер «Спорт» (Г) Ф.О.	1. Таблица.																																												
5 мин	Каждая группа защищают свои кластеры.	<table border="1"> <tr> <td>Что делает?</td> <td>Что делают?</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> </table>	Что делает?	Что делают?																																										
Что делает?	Что делают?																																													
1 мин	(К. И) Работа с правилом. (Г. И) Игра «Кто что делает?». Ф.О.	2 Таблица																																												
3 мин	Учитель предлагает учащимся выполнить задание по карточке:	<table border="1"> <tr> <td>№</td> <td>Че</td> <td>К</td> <td>З</td> </tr> <tr> <td></td> <td>ло</td> <td>р</td> <td>е</td> </tr> <tr> <td></td> <td>ве</td> <td>а</td> <td>м</td> </tr> <tr> <td></td> <td>к</td> <td>н</td> <td>л</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td>я</td> </tr> </table>	№	Че	К	З		ло	р	е		ве	а	м		к	н	л				я																								
№	Че	К	З																																											
	ло	р	е																																											
	ве	а	м																																											
	к	н	л																																											
			я																																											
12 мин	дополнить предложения словами, которые обозначают действие, и придумать 2-3 своих примера.	<table border="1"> <tr> <td>Грузовик</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Дом</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Сумка</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Поезд</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Д</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Сло</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>н</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Гор</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Элек</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>тров</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>оз</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	Грузовик				Дом				Сумка				Поезд				Д				Сло				н				Гор				Элек				тров				оз			
Грузовик																																														
Дом																																														
Сумка																																														
Поезд																																														
Д																																														
Сло																																														
н																																														
Гор																																														
Элек																																														
тров																																														
оз																																														
4 мин	Например: Лыжник (что делает?) .... (бежит) Шахматист (что делает?) ... . (думает) Футболист (что делает?) ... . (забывает) и т.д. Каждая группа озвучивает свой вариант слова-действия.	Листы бумаги, маркеры и цветные карандаши																																												
Конец урока																																														
3 мин																																														
<p>(П) Приём «Диаграмма Венна» Ф.О. Учитель просит учащихся обсудить в группах полезные и вредные привычки, составить кластер полезных или вредных привычек, защита кластера. Работа в рабочей тетради. Работа по учебнику. Ф.О. (К, И) Учащиеся по названию произведения предполагают, о чем оно будет. Ознакомление с рассказом Л. Яхнина «Силачи». Проверка восприятия текста: - Объясните, кто такие настоящие силачи. Вторичное чтение: (К) Чтение рассказа по ролям (можно инсценировать). (Г) Осмысление текста: - Согласны ли вы с поступком мальчиков? Почему? Объясните. (Г) Игра «Волшебники Ухо, Глаз, Рука, Нос». Учитель показывает детям, как можно представить ощущения, которые можно получить с помощью различных анализаторов. Дифференцированные задания: Ф.О. 1.Найти из текста слова обозначающие действия предмета и их разделить по числам. 2. «Пиктограмма» «Кто», «что» может поднять? Выставлять рисунки свои места. 3. Подбери пословицу к рассказу и поставь себя на место героев, объясни свой выбор. Например: Делу время, а потехе час. Больше делай, меньше говори. У всякого Гришки свои делишки. «Если я был на месте первого мальчика...» «Если я был на месте второго мальчика...»</p>																																														

БАСПАСӨЗ ХАБАРЛАМАСЫ

Үкімет Үйінің баспасөз орталығында өткен брифингте ҚР Білім және ғылым министрі Күләш Шәмшидинова «Нұр Отан» партиясының XVIII съезінде Елбасының берген тапсырмасын жүзеге асыру шаралары жайлы айта келіп, маңызды жаңалықты хабарлады: Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі бюджеттік ұйымдар қызметкерлерінің, оның ішінде, білім беру саласы қызметкерлерінің жалақысын есептеудің жаңа коэффициенттер кестесін әзірледі.

Жаңа кестені енгізу 2019 жылдың 1 маусымынан бастап жоспарланған. Білім беру ұйымдары қызметкерлері жалақысын 10-нан 30 пайызға дейін дифференциалды ұлғайту жоспарлануда. Коэффициенттер кестесі білім беру деңгейіне, біліктілікке, жұмыс жағдайына қарай негізгі буындағы қызметкерлерге: колледж оқытушылары, мұғалімдер, психологтар, әлеуметтік педагогтар, балабақша тәрбиешілері, қосымша білім беру саласының педагогтары, көмекші қызметкерлер: балабақшалардағы бала бағушылар, мекемелерді тазалайтын қызметкерлерге, аула тазалаушыларға, күзетшілерге, басқарушы: колледж, мектептер басшылары, балабақша меңгерушілеріне қатысты болады.

Сонымен қатар, 2018 жылдан бастап 208 мың мұғалім (70%) білім берудің жаңартылған мазмұны бойынша 30%-дық қосымша ақы, біліктілік сынақтарын сәтті тапсырған 60 мың мұғалім - 30-50% қосымша ақы алады. Тестілеуге педагогтар жылына екі рет - мамыр және қараша айларында қатысады. Үш жыл ішінде біліктілік арттыру курстарынан орта білім берудің жаңартылған мазмұны бойынша 144 мың мұғалім, 82 мың психолог және сынып жетекшілер, 15 мың колледждің инженерлік-педагогикалық қызметкерлері, 2,4 мың ЖОО оқытушылары өтеді.

Педагогтардың нәтижелі жұмысы үшін оларға үлкен әдістемелік қолдау көрсетіледі, мысалы 120 мыңнан астам материалдарды қамтитын жүйелік-әдістемелік кешен (ЖӘК) (www.smk.edu.kz) мұғалімдерге онлайн қолжетімді, жүйелік-әдістемелік кешенге кіргендер саны 6 миллион және 33 миллионнан астам жүктеу жасалған. Орта білім берудің жаңартылған мазмұнын енгізуге арналған 765 алдыңғы қатарлы мектеп бар, олардың әрқайсысына 10 мектеп тәжірибе мен жаттықтырушылық қолдау көрсету үшін қосылған.

ҚР БҒМ баспасөз қызметі.

МББ аты: «Республикалық 45minut.kz» газеті
 МББ тілі: қазақша, орысша, ағылшынша
 Шығу жиілігі: аптасына 1 рет
 Тарату аумағы: Қазақстан Республикасы
 Меншік иесі: «Нагиева Ш. Б» ЖК (Ақтөбе облысы)
 Бас редакторы: Нагиев С.И

Негізгі тақырыптық бағыты:

білім беретін, ғылыми, танымдық, жарнамалық Батыс Қазақстан облыстары бойынша редакция: Ақтөбе қаласы. 11 ықшам аудан, 115 үй – 146 «А» «Республикалық 45minut.kz» газетіне жарияланған ақпараттардың авторлық құқы ақпарат авторына тиесілі, редакция жауапты емес. Жарияланған ақпарат авторларының пікірлері редакция көзқарасын білдірмейді. Апталық Қазақстан Республикасы Мәдениет және ақпарат министрлігінің Ақпарат және мұрағат комитетінде тіркеліп, 2012 жылғы 19 наурызда № 12341-Г куәлігі берілді.
 Тапсырыс: 562 Таралымы: 3000 дана.
 Газет ЖК “Канеев Е.К” баспаханасында басылды.
 Алматы қаласы. Бурундай көшесі - 107.

Итог урока. - Что нового на уроке узнали? - Мы сегодня а каком рассказе познакомились?	
(К) Рефлексия	
Приём «Пятерочка» Отвечают на вопросы, раскрасив одно из пальца рефлексии урок, используя стратегию «Пятерочка». Учащиеся обводят на листе свою руку. Каждый палец - это позиция, по которой необходимо высказать свое мнение. Большой палец - для меня все важно и интересно, указательный палец - у меня были небольшие трудности, средний палец - мне было трудно, безымянный палец - многое на уроке мне было непонятно, мизинец палец - на уроке мне всё было непонятно	
Оценивание. Каждый ученик посчитают количество кружочков. Если ребенок понял тему и способен применить знания и умения - если цель достигнута частично – если цель не достигнута Здоровьесберегающие технологии. Динамическая физминутка	Здоровье и соблюдение техники безопасности
Дифференциация. Разноуровневые задания: 1.Найти из текста слова обозначающие действия предмета и их разделить по числам. 2. «Пиктограмма» «Кто», «что» может поднять? Выставь рисунки свои места. 3. Подбери пословицу к рассказу и поставь себя на место героев, объясни свой выбор.	
Критерии	Дескрипторы
Учащиеся смогут составлять предложенияи находить слова действия	Составляют предложение и находят слова действие, определяют их число
Учащиеся смогут читать рассказ и найдёт слова отвечающие на вопросы Что делает? Что делают?	Прочитают текст Прочитают рассказ по ролям, определяют слова действие.
Составлять диаграмму Венна Учащиеся смогут работать по таблице.	Составлены диаграммы Венна Заполняют таблицу подходящими словами и картинками.
Рефлексия по уроку Были ли цели урока/цели обучения реалистичными? Все ли учащиеся достигли ЦО? Если нет, то почему? Правильно ли проведена дифференциация на уроке? Выдержаны ли были временные этапы урока? Какие отступления были от плана урока и почему?	На уроке использовала приёмы «Цепочка признаков», «Игровая цель», «Пиктограмма» Кэрролл Льюиса, «Пятерочка», «Диаграмма Венна ».